

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง(Quasi-experimental research) เพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการกลุ่ม ต่อพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการ ของครอบครัวเด็กวัยก่อนเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครอบครัวเด็กที่มีน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์และ น้ำหนักค่อนข้างน้อยที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองสูง อำเภอโนนคูณ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวนทั้งหมด 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน โดยทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันในด้านคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการดำเนินกระบวนการกลุ่ม โดยกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม จำนวน 4 ครั้ง เก็บข้อมูลโดยใช้ แบบสัมภาษณ์ พฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการของครอบครัว ซึ่งได้ตรวจความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.83 เก็บข้อมูลก่อนการทดลอง โดยการชั่งน้ำหนักเด็กวัยก่อนเรียน และใช้แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมของครอบครัวในการป้องกัน และแก้ไขภาวะทุพโภชนาการเด็กวัยก่อนเรียน หลังสิ้นสุดการทดลองในสัปดาห์ที่ 4 ได้ชั่งน้ำหนักเด็กวัยก่อนเรียน และใช้แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมของครอบครัวในการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการเด็กวัยก่อนเรียน และสัปดาห์ที่ 12 การชั่งน้ำหนักเด็กวัยก่อนเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์ด้วย การแจกแจงความถี่ และค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมของครอบครัวในการป้องกัน และแก้ไขภาวะทุพโภชนาการ ระหว่างก่อน และหลังการทดลอง ภายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติทดสอบ Paired T-Test
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมของครอบครัวในการป้องกัน และแก้ไขภาวะทุพโภชนาการก่อนทดลอง และหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติทดสอบ Independent T-Test
4. การเปรียบเทียบสัดส่วนภาวะโภชนาการของ เด็กวัยก่อนเรียน ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลองด้วยสถิติทดสอบ Chi-Square

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภายหลังจากทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนด้านพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขภาวะทพโภชนาการ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$)
2. ภายหลังจากทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนด้านพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขภาวะทพโภชนาการ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$)
3. ภายหลังจากทดลอง ภาวะโภชนาการเด็ กวัยก่อนเรียนกลุ่มทดลองมีภาวะโภชนาการดีขึ้น อยู่ในระดับน้ำหนักปกติ แตกต่างกับกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

จากผลการวิจัย การใช้กระบวนการกลุ่ม ต่อพฤติกรรมการป้องกัน และแก้ไขภาวะทพโภชนาการของครอบครัวเด็ กวัยก่อนเรียน พบว่าครอบครัวที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม มีพฤติกรรม ดีกว่าครอบครัวที่ไม่ได้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม จึงควรนำ กระบวนการกลุ่มไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อแก้ไขปัญหาทางสุขภาพด้านอื่น ๆ และส่งเสริมให้ครอบครัว มีพฤติกรรมในการดูแลบุตร ที่เหมาะสม

2.2 ด้านการศึกษา

2.2.1 ในการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาล ควรจัดให้นักศึกษามีประสบการณ์ ในการฝึกทักษะการใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการใช้กระบวนการกลุ่ม มาประเมินปัญหา และใช้ประกอบการวิเคราะห์ปัญหา และวางแผนให้การพยาบาล หรือให้ความรู้ที่ เหมาะสม และสอดคล้องกับปัญหา หรือความต้องการของผู้ป่วยกลุ่มอื่น ๆ และครอบครัว ต่อไป

2.2.2 การศึกษา ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มต่อพฤติกรรมของครอบครัวเด็ กวัยก่อนเรียน ใน ครั้งนี้เป็นแนวทาง การเสนอกิจกรรมรูปแบบหนึ่งของการดูแลผู้ป่วย และครอบครัว ในชุมชน สำหรับสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข ควรจัดให้มีการอบรมบุคลากร เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ โดยเน้นให้บุคลากรมีความเข้าใจ ในเทคนิคการใช้กระบวนการกลุ่ม การเป็นผู้นำกลุ่ม และพัฒนาทักษะให้มีความสามารถในการดำเนินการกลุ่ม แก่ผู้มารับบริการที่มีปัญหา คล้ายคลึงกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 ควรมีการอบรมให้ความรู้ และฟื้นฟู แก่อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ประจำหมู่บ้าน ในเรื่อง การดูแล และส่งเสริมสุขภาพเด็ กวัยก่อนเรียน ทั้งด้านโภชนาการ พัฒนาการ การแปรผลภาวะโภชนาการ เพื่อให้ อสม. มีความรู้ เกิดความมั่นใจ สามารถดูแลเด็ กและให้คำแนะนำ

แก่ครอบครัว ในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มความเข้มแข็งให้กับชุมชน ในการแก้ไขปัญห
ภาวะทุพโภชนาการ

2.3 ด้านการวิจัย

2.3.1 ปัจจุบันปัญหาภาวะทุพโภชนาการมีทั้งปัญหาเด็กน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ และเด็ก
น้ำหนักมากกว่าเกณฑ์หรือเด็กอ้วน การศึกษาวิจัยควรมีการศึกษาปัจจัยด้านตัวเด็ก เพื่อเปรียบเทียบ
พฤติกรรมการบริโภคของเด็กที่มีปัญหาทุพโภชนาการ ในช่วงวัยเดียวกัน

2.3.2 เด็กวัยก่อนเรียนเป็นเพียงช่วงวัยหนึ่งของชีวิต ภาวะทุพโภชนาการสามารถเกิด
ได้ในทุกช่วงวัยและผลกระทบต่อด้านสุขภาพ จึงควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อแก้ไขปัญห
าในช่วงวัยอื่น ๆ
เช่น วัยเรียน วัยรุ่น และวัยสูงอายุ เป็นต้น

2.3.3 จากการศึกษาพบว่า ครอบครัวเด็กวัยก่อนเรียนที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม มี
พฤติกรรมป้องกัน และแก้ไขภาวะทุพโภชนาการ ไปในทิศทางที่ดีขึ้น และมีความพึงพอใจใน
การเข้าร่วมกลุ่ม ดังนั้น บุคลากรด้านสาธารณสุขที่ทำงานกับครอบครัว และชุมชน ควรนำเอา
วิธีการทางกระบวนการกลุ่มเข้ามาใช้ในการ แก้ไขปัญหา และให้การช่วยเหลือในครอบครัวอื่น ๆ
ต่อไป

2.3.4 ควรมีการศึกษารูปแบบการแก้ไขปัญห
าทุพโภชนาการ และการส่งเสริม
โภชนาการเด็กวัยก่อนเรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยในรูปแบบอื่น เพื่อให้ได้รูปแบบการแก้ไข
ปัญห
าทุพโภชนาการ และการส่งเสริมภาวะโภชนาการเด็กวัยก่อนเรียนที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบท
สังคม วัฒนธรรม การดำเนินชีวิตของครอบครัว และชุมชน นั้น

2.3.5 ควรมีการติดตามระยะยาวในครอบครัวที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มใน ว่า
พฤติกรรมของครอบครัวในการป้องกันและแก้ไขภาวะทุพโภชนาการ เปลี่ยนแปลงหรือไม่

2.3.6 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของครอบครัวในการป้องกันและแก้ไข
ภาวะทุพโภชนาการ ในภูมิภาคอื่น เนื่องจากในแต่ละภาคของประเทศไทย มีบริบทสังคม
วัฒนธรรม ความเชื่อและวิถีชีวิต ที่แตกต่างกัน

2.4 การถอดบทเรียนที่ได้จากการวิจัย

2.4.1 ด้านการประสานงาน ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประสบผลสำเร็จ เพราะมีการติดต่อ
ประสานงาน และมีการทำงานเป็นทีม ประกอบด้วยตัวผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัย และโภชนาการ รวมทั้ง
บุคลากรอื่น ๆ ในพื้นที่ การประสานงานอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งการจัดหาสถานที่ การ

ประชาสัมพันธ์ และการนัดหมาย ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ทำให้เกิดเรียนรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น จนผลักดันให้เกิดผลสำเร็จในการทำงาน

2.4.2 ด้านการเป็นผู้นำกลุ่ม ผู้วิจัยได้เรียนรู้การเป็นผู้นำ การผู้เอื้ออำนวย และอดทน ให้กลุ่มดำเนินไป ได้ตามกลไกกลุ่ม เรียนรู้ที่จะเป็นผู้สร้างบรรยากาศในกลุ่ม รวมถึงเป็นผู้นำและตัวแบบในการสื่อสารกับสมาชิกทั้งภาษาพูดและท่าทาง ให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ และช่วยให้กลุ่มดำเนินไปอย่างราบรื่น

2.4.3 ด้านการใช้กระบวนการกลุ่ม ได้เรียนรู้การใช้กระบวนการกลุ่ม และนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ในคลินิกฝากครรภ์ คลินิกโรคเรื้อรัง เป็นต้น